

Eindrapportage
Collectie Jeugd in Context
Strategisch activiteitenplan naar samenwerking

Colofon

Auteur: Marleen Wijnen

Deze publicatie is het resultaat van een project dat is uitgevoerd in opdracht van Norma Verheijen van het SIOB.

© december 2014 Sectorinstituut Openbare Bibliotheken, Den Haag

Netherlands Institute for Public Libraries
Koninginnegracht 14 2514 AA Den Haag

Postbus 16160 2500 BD Den Haag
T +31 (0) 70 3090 222 | F +31 (0) 70 3090 299
infosio@siob.nl | www.siob.nl

Inhoud

Inleiding	4
1 Collectie Jeugd in Context	5
1.1 Waarom Collectie Jeugd in Context?	5
1.2 Wie is de doelgroep?	6
1.3 Wat zijn de voorwaarden voor contextualiseren door samenwerking?	7
2 E-content voor jeugd in de Digitale Bibliotheek	8
3 Naar contextualisering door samenwerking	9
3.1 Eindgebruiker is vertrekpunt voor samenwerking	9
3.2 Prototype van gesnipperd naar gebundelde content in context	10
3.3 Activiteiten en projectorganisatie	12
3.4 Activiteitenplan 2015 en planning	13
Bronnenlijst	16
Bijlage 1: Overzicht betrokkenen december 2014	17

Inleiding

De Bibliotheek is een van de partijen die in staat is allerlei soorten informatie onafhankelijk met elkaar te verbinden en daarmee een rijk en verrijkt aanbod te creëren op allerlei gebied. Activiteiten in dit kader vallen onder de noemer 'contextualiseren': het inbedden van informatie uit allerlei bronnen in een op de klant afgestemde dienst door meta-datering, redactie en co-creatie. Het Sectorinstituut Openbare Bibliotheken (SIOB) neemt hierin de regie. Zo ook voor de doelgroep 0 tot 18 jarigen door het project Collectie Jeugd in Context: door de informatie uit "de verschillende jeugdliteraire bronnen bij elkaar te brengen en meer in samenhang aan te bieden"¹. In dit traject zijn naast het SIOB meerdere organisaties betrokkenen. Bijlage 1 geeft een overzicht van die betrokkenen in december 2014.

In samenspraak met die betrokkenen is een aantal activiteiten uitgevoerd met o.a. de volgende resultaten:

- Een analyse van websites voor jeugd van profit en non-profit organisaties: *Achttien lees- en mediawijsheidsbevorderende websites jeugd: een vergelijking, 2014*.
- Verslagen van meerdere (werk)bijeenkomsten en expertmeetings.
- Een pilot contextualisering van informatie voor jeugd rond het thema geld.
- Onderzoek (deskresearch) naar hoe kinderen en jongeren informatie zoeken en vinden: *Dat zoeken we op! Hoe kinderen en jongeren te werk gaan bij het zoeken van informatie (2014)*.
- Ontwikkeling en bespreking van een prototype dat een beeld geeft van Collectie Jeugd in Context op inhoud voor de gebruiker en techniek eruit kan zien, gebaseerd op de ervaringen binnen het project.
- Presentatie van tussenresultaten in deelsessie op Congres Collectie Jeugd in Context op 8 oktober jl.

Bovenstaande resultaten zijn leidend geweest voor de volgende fase van dit traject: het strategisch activiteitenplan gericht op samenwerking rond de terreinen metadatering, redactie, kennisdeling en infrastructuur. Deze prioriteiten zijn gezamenlijk vastgesteld door de betrokkenen. Hierbij rekening houdend met de verzamelde informatie in de hierboven omschreven resultaten. Het digitale dossier van het project biedt een totaaloverzicht van de resultaten: <http://www.siob.nl/thema/collectie-jeugd-in-context/item2126>.

Het strategisch activiteitenplan geeft richting aan de uit te voeren activiteiten om te komen tot samenwerking op een manier die:

- (toekomst)bestendig is,
- taken en verantwoordelijkheden benoemt en belegt,
- uitvoering van taken en verantwoordelijkheden borgt,
- in principe alle participerende leveranciers in het project betreft.

Het eerste hoofdstuk beschrijft de belangrijkste aandachtspunten en de gemaakte keuzes door betrokkenen. Achtereenvolgens wordt het belang van contextualisering geschetst, de doelgroep van Collectie Jeugd in Context en de daaruit volgende voorwaarden voor de redactionele samenwerking. Collectie Jeugd in Context speelt ook een rol in de vorming van de landelijke digitale bibliotheek voor de jeugdleden van de Bibliotheek. Hoofdstuk twee omschrijft de uitgangspunten en het daaruit volgende advies voor een collectie e-content voor deze doelgroep. Vanuit het uitgangspunt 'zet de eindgebruiker centraal' is in hoofdstuk drie het prototype en een activiteitenplan geschetst. In dit activiteitenplan is aandacht voor het proces, de uit te voeren activiteiten, de besluitvorming en planning in 2015. Deze notitie wordt gebruikt voor het projectplan Collectie Jeugd in Context 2015 dat ter besluitvorming in februari 2015 aangeboden wordt aan de verantwoordelijken binnen de Koninklijke bibliotheek. Daarna start de uitvoering van het activiteitenplan.

¹ Uit: Verslag Expertmeeting project Collectie Jeugd in Context, 10 oktober 2013

1 Collectie Jeugd in Context

Dit hoofdstuk beschrijft de belangrijkste aandachtspunten en gemaakte keuzes die van invloed zijn op de verdere uitwerking van het samenwerkingsscenario en het daarbij horende activiteitenplan. Hierbij gaat het om het belang, de doelgroep en de vastgestelde voorwaarden door de betrokkenen van Collectie Jeugd in Context.

1.1 Waarom Collectie Jeugd in Context?

Contextualiseren biedt voor zowel de eindgebruiker als de aanbieder een aantal voordelen. In de (werk)bijeenkomsten en expertmeetings zijn deze door betrokkenen geïnventariseerd.

Redenerend vanuit de eindgebruiker zijn die voordelen² o.a.:

- Bieden van overzicht, mits gegevens op maat gesneden worden gepresenteerd.
- Vergroten van de vindbaarheid en toegankelijkheid.
- Ondervangen van overlap in informatie en diensten door samenwerking en integratie.
- Leveren van gevalideerde kennis.

De aanbieder of leverancier vergroot door redactionele samenwerking de efficiëntie van zijn activiteiten en organisatie. Door contextualisering hoeft de aanbieder niet langer alles aan te bieden en te doen voor een bepaalde doelgroep of rond een bepaald thema. De aanbieder kan kiezen en daarnaast gebruik maken van informatie, kennis en organisatievermogen van andere aanbieders. Middelen die vrij komen kunnen anders ingezet worden. Tegelijkertijd biedt samenwerking de mogelijkheid om kennis op te bouwen en te delen tussen de aanbieders met aandacht voor best practices. Krachten bundelen betekent ook dat makkelijker inspelen op de actualiteit en realiseren van co-creatie mogelijk wordt³. Dat vraagt van alle betrokkenen om een proactieve open houding, zonder angst voor concurrentie, en een grote mate van bereidheid tot samen delen en doen.

Collectie Jeugd in Context heeft als doel “het bieden van laagdrempelige voor iedereen toegankelijke centrale ingang tot betrouwbare informatie en van daaruit het bieden van maatwerk voor alle soorten jeugdige eindgebruikers⁴”. Hierbij gaat het om het maken van keuzes.

Een van de te stellen vragen is bijvoorbeeld: welke informatie behoort tot de Collectie Jeugd in Context? Tot dusver gaat het om websites bedoeld voor de 0 – 18 jarigen. Hierin wordt onderscheid gemaakt in bevordering van lezen en/of mediawijsheid (informatievaardigheden). Bijlage 1 geeft ook een overzicht van de betrokken websites. Ook het beschikbaar stellen en toegankelijk maken van e-content is een onderdeel zijn van Collectie Jeugd in Context. Hoofdstuk 2 gaat nader in op de digitale bibliotheek. Een keuze om te werken met bepaalde thema’s op basis van de klantbehoefte is ook een voorbeeld van een keuze.

Een andere keuze is de mate waarin en waarop maatwerk geleverd kan worden. Dat kan op verschillende manieren:

- via metadatering,
- koppeling van metadatering aan persoonlijke gegevens van de eindgebruiker
- interactiviteit bieden met de op achtergrond aanwezige onzichtbare kennis van de gebruiker.

² Verslag Expertmeeting project Collectie Jeugd in Context, Utrecht 10 oktober 2013.

³ Verslag Expertmeeting project Collectie Jeugd in Context, Utrecht 10 oktober 2013.

⁴ Verslag expertmeeting Collectie Jeugd in Context 23 januari 2014 te Utrecht

Paragraaf 1.3. vertaalt de gemaakte keuzes tijdens de werkbijeenkomsten en expertmeetings naar voorwaarden. Maar allereerst het antwoord op de vraag, voor wie is de Collectie Jeugd in Context primair bedoeld?

1.2 Wie is de doelgroep?

De doelgroep van Collectie Jeugd in Context zijn de 0 – 18 jarigen. Zij vormen een belangrijk aandeel van het totaal aantal leden van de Bibliotheek, bijna 50%. Deze doelgroep groeit op in een multi-mediale samenleving, waarin zij al vanaf jonge leeftijd in aanraking komen met en gebruik maken van nieuwe media in allerlei vormen en toepassingen. Het is dan ook vanzelfsprekend dat ook voor deze doelgroep de collectie in context wordt aangeboden.

De grote diversiteit en de omvang van de doelgroep maakt een verdere indeling noodzakelijk. De projectgroep koos voor een indeling naar leeftijd, conform de werkwijze van de Bibliotheek *op school*:

- 0 – 4 jarigen
- 4 – 12 jarigen
- 12 – 18 jarigen

De indeling in deze leeftijdscategorieën levert meteen ook het wenselijke onderscheid in primair en voortgezet onderwijs. Die wens komt voort uit de pilot rond het thema geld⁵. Tot de doelgroep behoren ook kinderen en jongeren met een leesbeperking, bijvoorbeeld dyslexie of slechtziendheid. In de benadering van deze doelgroep zijn de overeenkomsten tussen jeugd en jongeren met of zonder leesbeperking leidend, niet het onderscheid. Deze doelgroep wil niet als “speciaal geval” benaderd worden. Integratie van het aanbod van Aangepast Lezen en Makkelijk Lezen is daarom wenselijk.⁶

Om goed te contextualiseren is kennis over de doelgroep en hun behoefte essentieel. Dit is een continue terugkerend proces. Alleen dan kan een “op de klant afgestemde dienst” gerealiseerd worden. Naast informatie over wat heeft de eindgebruiker (de klant) nodig, is het ook van belang te weten wanneer en waarom de doelgroep naar informatie zoekt. Wat zijn de beweegredenen, wat zijn de drijfveren? Het onderzoek ‘*Dat zoeken we op!*’, in opdracht van SIOB, toont aan dat kinderen en jongeren, m.n. 4 – 12 jarigen op twee manieren behoefte hebben aan informatie: in opdracht, meestal via school, of uit vrije wil. Dat geldt ook voor lezen.

Het onderzoek (deskresearch) ‘*Dat zoeken we op!!* (2014) laat ook zien dat kinderen en jongeren intensieve mediagebruikers zijn. Jongeren zijn overal online en gebruiken daarvoor vooral hun laptop of smartphone, meestal voor hun plezier. De smartphone wint hierin steeds meer terrein.

Het onderzoek beschrijft ook een aantal kenmerken als het gaat om het zoekgedrag van kinderen en jongeren:

- Online zoeken gebeurt vrijwel altijd via Google.
- Face-to-face contacten, bijvoorbeeld in de bibliotheek, zijn bij het oplossen van informatievragen ook belangrijk, voor zowel kinderen als jongeren.
- De doelgroep is ongeduldig en verwacht meteen succes van de (online) zoekactie.
- Het zoeken naar informatie gaat gepaard met veel fouten en meestal ontbreekt een zoekstrategie.
- Er is behoefte aan begeleiding bij zoeken, vinden, beoordelen en verwerken van informatie.

⁵ Uit: Verslag werkbijeenkomst Infrastructuur, 8 april 2014

⁶ Uit: Verslag clusterbijeenkomst 29 november 2013 Utrecht

Hoewel intermediairs een belangrijke rol spelen, onder meer in het beantwoorden en sturen van de vraag naar informatie, behoren zij niet tot de doelgroep van dit traject. Deze keuze is gemaakt door alle betrokkenen. Hierbij gaat het om bijvoorbeeld opvoeders, onderwijsgevendenden, specialisten in bibliotheken, professioneel begeleiders, medewerkers van kinderopvang.

1.3 Wat zijn de voorwaarden voor contextualiseren door samenwerking?

De belangrijkste voorwaarde voor contextualisering door samenwerking is gaan delen. Om dat mogelijk te maken wordt daartoe samen een proces ingericht. Hierbij gaat het om “het delen van infrastructuur, kennis, organisatorische vraagstukken, geld (of uitruil met gesloten beurzen)”⁷.

In aanloop naar dit activiteitenplan is door de betrokken organisaties ervaring opgedaan in die samenwerking rond de pilot geld. Daarnaast zijn in verschillende bijeenkomsten keuzes gemaakt. Die keuzes zijn in deze paragraaf vertaald naar voorwaarden voor contextualiseren door redactionele samenwerking. De gezamenlijk geformuleerde voorwaarden zijn gericht op taal, infrastructuur, kennis en financiën. Het taalgebied voor redactionele samenwerking is Nederland en Vlaanderen.

Andere voorwaarden⁸ zijn:

1. Aansluiting op bestaande infrastructuur van de bibliotheekbranche en geschikt voor alle devices.
2. Één centrale voor iedereen toegankelijke ingang.
3. Leveren van maatwerk aan de jeugdige eindgebruikers door goede schifting van de zoekresultaten door:
 - a. uniforme gestandaardiseerde meta-datering;
 - b. goede gebruikersvriendelijke presentatie van content;
 - c. standaardisering van techniek;
 - d. bieden van interactiviteit en co-creatie.
4. Drempelloze toegang tot zoekresultaten voor alle eindgebruikers door een level playing field. Hieronder valt ook dat de gebruiker via 1 venster de resultaten kan selecteren en dat geen geen drempels ontstaan door inlogprocedures of het niet kunnen doorklikken naar informatie.
5. De Content Jeugd in Context is voor iedereen gratis toegankelijk. “... Dus ook voor speciale doelgroepen zoals kinderen en jongeren met dyslexie”. Deze groepen zoeken niet als een ‘speciaal geval’, maar hebben wel maatwerk nodig om de informatie te kunnen lezen en begrijpen. Presentatie van content is dan belangrijk.
6. Zorg voor koppeling van gevonden zoekresultaten en de concrete inhoud daarvan, zowel fysiek als digitaal.
7. Kennisdeling is essentieel, daarbij hoort ook uitruil van ideeën en een stevige connectie met het onderwijs. Geef inzicht in de specifieke kennis van en met alle betrokkenen. Bijvoorbeeld Makkelijk lezen plein, 4you een Aangepast lezen beschikken over veel expertise over de lezers met een (visuele) leesbeperking. Zet in op en maak gebruik van elkaars sterke kanten, daarbij gebruik makend van bestaande kanalen.
8. De geboden zoekresultaten zijn van goede kwaliteit: betrouwbaar, bruikbaar, toegankelijk en beschikbaar.
9. De samenwerking komt in hoofdzaak tot stand door te werken met gesloten beurzen met aandacht voor de verhouding tussen commerciële en non-profit financiering door het creëren van een level playing field.

⁷ Uit: Verslag clusterbijeenkomst 29 november 2013, Utrecht.

⁸ Uit: Verslag clusterbijeenkomst 29 november 2013, Utrecht en Verslag clusterbijeenkomst 6 december 2013, Utrecht.

2 E-content voor jeugd in de Digitale Bibliotheek

Contextualisering geldt ook voor de (aangekochte) e-content die beschikbaar komt via de landelijke digitale bibliotheek. De Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen stelt eisen aan de vorming van die digitale bibliotheek. Tot dusver is de vorming vooral gericht op het realiseren van de noodzakelijke infrastructuur en het aanbod voor volwassenen. Gezien het aantal jeugdleden, 50% van de bibliotheek, is het van belang dat binnen de werkgroep Collectievorming meer aandacht is voor de e-collectie voor kinderen en jongeren, zowel voor de betaalde als de gratis e-content. De kennis, ervaringen en resultaten van het project Collectie Jeugd in Context kunnen ingezet worden om die e-content op een kwalitatief goede manier toegankelijk te maken en beschikbaar te stellen voor deze doelgroep.

Voor de vorming van een goede collectie e-content voor kinderen en jongeren is een aantal uitgangspunten geformuleerd⁹:

- Neem de behoefte van de doelgroep als uitgangspunt en ga dan kijken of er een aanbod is dat past bij die vraag. Werk vraaggericht, niet aanbodgericht.
- Betrek bij het vaststellen van die behoefte het Vakberaad Specialisten Bibliotheekwerk 0 – 18 jaar, de Bibliotheek *op school*, institutionele gebruikers als kinderopvang en scholen en de projectgroep Collectie Jeugd in Context
- Zorg voor een actueel aanbod van fictie en non-fictie.
- Beperk de e-content niet tot alleen e-books.
- Koppel het gebruik en de betaling van e-books aan het lidmaatschap van de bibliotheek.

Vanaf januari 2015 is de aankoop van e-content de verantwoordelijkheid van de Koninklijke Bibliotheek. In de aankoop speelt ook de lokale behoefte van de bibliotheek een rol. Collectie Jeugd in Context adviseert voor de vorming van de collectie e-content het volgende:

- Top 10 van zoekresultaten binnen Collectie Jeugd in Context.
- Titels van www.lezenvoordelijst.nl als e-book
- Lite-rom en uittrekselbank van NBD/Biblion.
- Actuele documentatiebank voor de jeugd.
- Inhoud van Jeugdbieb.
- (Delen van) boeken uit de werkstuktipper.
- Titels van de kinderjury en jongerenjury als e-book, beginnend bij de klassiekers en bekroningen en later uitbreiden naar andere titels.
- Titels van de canon als e-book
- Aanbod van DbNL en verder uitbreiden in overleg met uitgevers.
- Artikelen uit tijdschriften als Kijk en Quest,
- Aanbod van Beeld&Geluid, Teleblik en Schooltv (NTR).

⁹ Tijdens de deelsessie Collectie Jeugd in Context op het congres Collectie Nederland in context, 8 oktober 2014 en bijeenkomst Collectie Jeugd in Context op 3 november 2014.

3 Naar contextualisering door samenwerking

De eerste stappen om te komen tot samenwerking zijn gezet. Bij alle betrokken partijen bestaat draagvlak voor samenwerking vanuit een gezamenlijke visie. Alle leveranciers hebben hetzelfde doel¹⁰: “het verhaal bij het kind brengen”. De aanbieders willen ook in goed overleg komen tot goede afspraken denkend vanuit kansen. Dit strategisch activiteitenplan biedt een overzicht van activiteiten om te komen tot een bestendige duurzaam ingebedde samenwerking.

3.1 Eindgebruiker is vertrekpunt voor samenwerking

Het vertrekpunt voor de gezamenlijke visie en daarmee ook het belangrijkste uitgangspunt voor contextualisering door samenwerking is zo voor de hand liggend dat het vaak vergeten wordt: zet de eindgebruiker altijd centraal!. Dit betekent dat de vraag van die eindgebruiker leidend is, niet het aanbod. “Hieronder verstaan we een drempelloze kwalitatieve content die voor alle doelgroepen toegankelijk is en waarin schifting kan worden aangebracht door een gemeenschappelijk referentie-systeem te hanteren tussen onderwijs en bibliotheken qua niveaus en leeftijd”¹¹.

Ook is het samen inrichten van een proces waarin het delen van infrastructuur, kennis, organisatorische vraagstukken, geld (of uitruil met gesloten beurzen) mogelijk is¹² noodzakelijk. Dit geeft ook inzicht in dubbele activiteiten, sterke en minder sterke kanten van betrokkenen en de te nemen maatregelen. Daarbij geldt als devies: stoot af wat niet nodig is of niet past binnen de gezamenlijke visie. Laat activiteiten uitvoeren door die partij die daarin goed is.

Het onderzoek *Dat zoeken we op!* (2014) geeft op basis van de analyse van het zoekgedrag van kinderen en jongeren een aantal adviezen en aanbevelingen die passen bij de gezamenlijke visie en leidend kunnen zijn voor het uitvoeren van de activiteiten in dit kader.

De zeven kernadviezen:

1. Bedien alle devices (en vergeet vooral de smartphone niet).
2. Bied een afgestemde omgeving.
3. Word de nieuwe, betrouwbare Google.
4. Bied hulp voor zwakke lezers en zoekers.
5. Laat de doelgroep ook zelf informatie toevoegen.
6. Bied goede verwerkingsmogelijkheden.
7. Laat digitale diensten en fysieke bibliotheken op elkaar aansluiten

Een aantal van deze adviezen – toen nog in concept - is besproken in de bijeenkomst “eindgebruiker centraal” op 18 maart jl. Naar aanleiding van het derde kernadvies kwam uit dit overleg naar voren dat de samenwerking zou moeten leiden tot “goed via Google gevonden worden en daarbij te boek staan als betrouwbare en kundige bronnenleverancier”. Het doel moet niet zijn een nieuwe betrouwbare zoekmachine worden, maar positioneren als leverancier van betrouwbare content voor kinderen en jongeren.

¹⁰ Uit: Verslag Clusterbijeenkomst 6 december 2013 Utrecht.

¹¹ Uit: Verslag bijeenkomst “eindgebruiker centraal” Collectie Jeugd in Context 18 maart 2014.

¹² Uit: Verslag clusterbijeenkomst 29 november 2013, Utrecht.

Het antwoord op de vraag hoe dit te bereiken is “door goede metadatering van bronnen en tags te koppelen aan zichtbare content op websites die aansluit bij de in Google ingetikte zoekvragen”. Onderlinge verwijzingen tussen websites (links) en aansluiting op de infrastructuur van BNL dragen ook in hoge mate bij aan een hoge Google-ranking.

Naast het onderzoek ‘Dat zoeken we op’ laat ook het onderzoek van Hanna Jochem-Mannak e.a.¹³ zien dat alle kinderen de voorkeur geven aan goede zoekmogelijkheden en overzichtelijke navigatiemogelijkheden en dat gebruiksvriendelijkheid belangrijker is dan een speelse vormgeving. Tot dusver werd verondersteld dat dit alleen gold voor speciale doelgroepen, bijvoorbeeld kinderen met een visuele leesbeperking of dyslexie.

Als het gaat om het kernadvies 5 – laat de doelgroep ook zelf informatie toevoegen - stellen de betrokkenen dat redactievoering ook op die content belangrijk is om zo het imago van betrouwbare bron blijvend te kunnen garanderen. “Als je de gebruiker wilt betrekken moet je dit dus goed organiseren, helder hebben waarom je dat doet en wat je van je eindgebruikers verwacht wat dit betreft”¹⁴. Deze en andere gemaakte keuzes tijdens die werkbijeenkomst zijn leidend bij de uitvoering van de hieronder beschreven activiteiten.

Daarnaast geeft het onderzoek nog een aantal aanvullende adviezen.:

1. Maak van de bibliotheek-van-de-toekomst ook een leeromgeving.
2. Versterk de samenwerking tussen bibliotheken en scholen.
3. Stimuleer de onderlinge samenwerking tussen kinderen en jongeren.
4. Vergeet de jongeren niet.
5. Vermijd het imago ‘lezen is een verplichting’.
6. Creëer aanwezigheid in andere zoek- en leesomgevingen.
7. Sluit aan bij bestaande conventies.
8. Ga zorgvuldig om met reclame.
9. Kijk ook naar de successen in andere branches.
10. Maak van de digitale bibliotheek, een andere, betere ervaring.

3.2 Prototype van gesnipperd naar gebundelde content in context

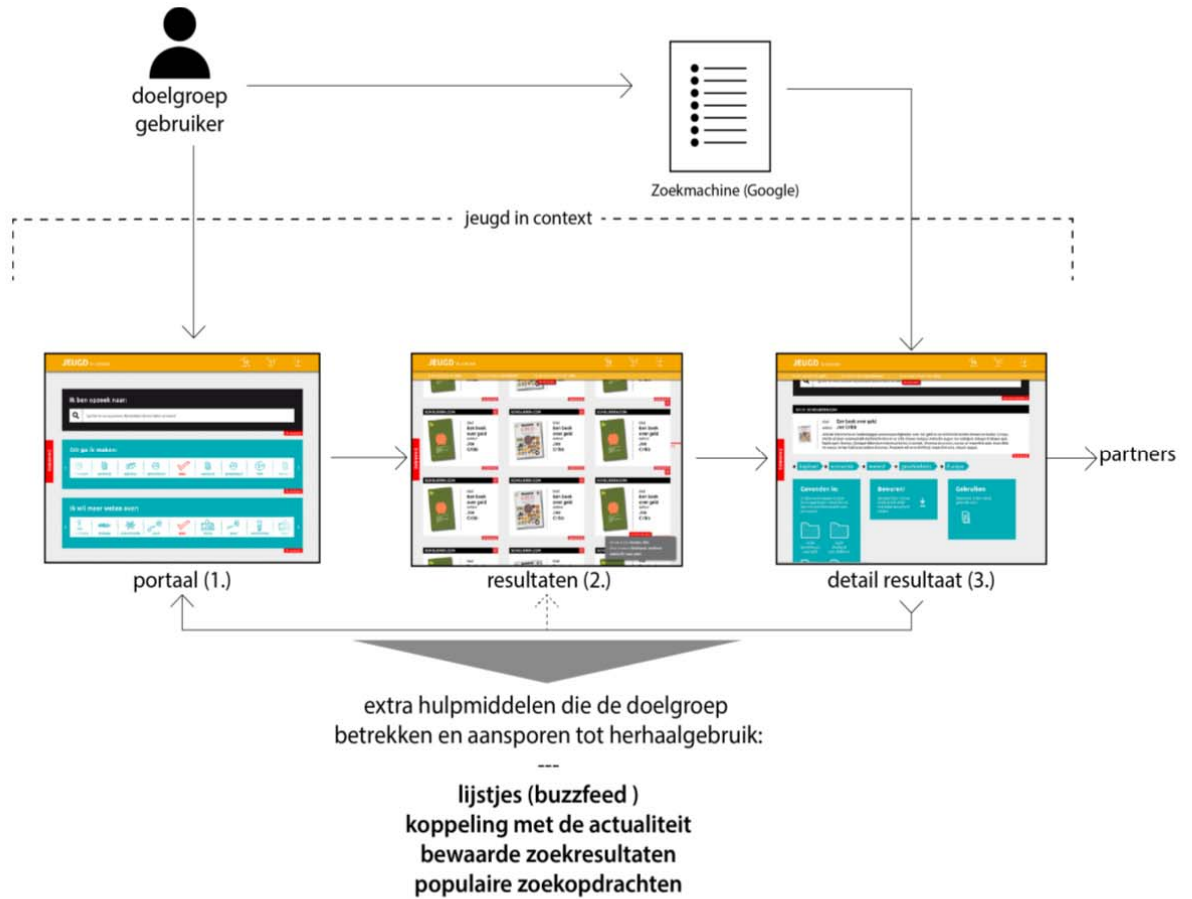
Om een beeld te krijgen van hoe Collectie Jeugd in Context eruit kan zien is in zomer 2014 een prototype gemaakt. Niet om te gaan bouwen, maar om alle inzichten en ervaringen tot dan toe te visualiseren. Dit prototype geeft antwoord op de vraag: hoe kan een Collectie Jeugd in Context aan de voorkant (de gebruiker) en aan de achterkant (techniek) eruit zien uitgaande van de door de projectgroep geformuleerde eisen, de ervaringen binnen de pilot geld en de aanbevelingen uit de eerder genoemde onderzoeken?

Aspecten die een rol spelen zijn het genereren en tonen van zoekresultaten, de toegankelijkheid, vormgeving en techniek. Daarbij gaat de voorkeur uit naar een maximaal geautomatiseerde oplossing door indexering door zoekmachines en metadatering, waarbij redactievoering en extra meta-datering tot een minimum beperkt worden met de focus op hergebruik van de metadata en co-creatie. Het gebruikersgemak moet groot zijn, de presentatie van de zoekresultaten passend bij de wensen van de doelgroep voortkomend uit onderzoek en voorzien in toepassingen die herhaalbezoek bevorderen.

¹³ Three Types of Children’s Informational Web Sites: An Inventory of Design Conventions. Hanna Jochmann-Mannak ... et al. Technical Communication, vol. 59, nr. 4, november 2012

¹⁴ Uit: verslag bijeenkomst ‘eindgebruiker centraal’ Collectie Jeugd in Context, 18 maart 2014

Het prototype van een gesnipperd naar gebundelde content in context ziet er als volgt uit

3.3 Activiteiten en projectorganisatie

Op basis van voorgaande kunnen de uit te voeren activiteiten in het kader van contextualisering door redactionele samenwerking ingedeeld worden naar de volgende onderdelen:

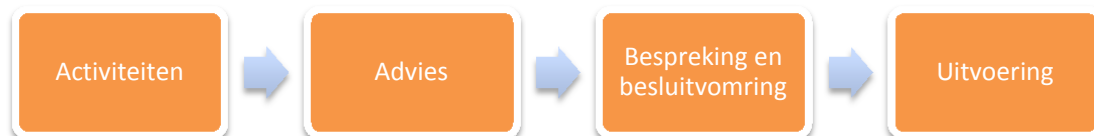
1. Doelgroep analyse
2. Metadatering
3. Redactievoering
4. Kennisdeling
5. Infrastructuur
6. Communicatie en marketing
7. Co-creatie

In 2015 ligt de prioriteit bij de onderdelen metadatering, redactievoering, kennisdeling en infrastructuur¹⁵. Het onderdeel co-creatie wordt binnen een afzonderlijk landelijk project nader uitgewerkt. Per onderdeel is een to-do-lijst gemaakt. Bij de uitvoering van alle activiteiten geldt “we doen niets nieuws, maar maken gebruik van wat er al is!”. Dat betekent ook dat vastgestelde keuzes leidend zijn voor de verdere uitwerking. Het verslag van de werkbijeenkomst op 18 maart 2014 omschrijft duidelijke keuzes t.a.v. metadatering, infrastructuur en co-creatie. Een aantal is hierboven al genoemd.

Daarnaast is het van belang dat in 2015 een kleine projectorganisatie wordt gevormd bestaande uit een vertegenwoordiger van het SIOB¹⁶, BNL en twee ervaren contentleveranciers op het gebied van metadatering en redactievoering. SIOB heeft de leidende en initiërende rol en levert de projectleider. Hij is verantwoordelijk voor het (laten) uitvoeren van genoemde activiteiten en het daarbij horende resultaat. Daarbij houdt hij de planning in het oog, belegt daar waar nodig bijeenkomsten en rapporteert tijdig en volgens planning aan alle betrokkenen.

De projectgroep wordt daar waar nodig aangevuld met (externe) tijdelijke deskundigheid, zoals de inzet van een informatiearchitect van BNL. Met name bij het onderdeel infrastructuur is een actieve rol van BNL noodzakelijk voor een goed resultaat. Dat geldt ook voor de technische aspecten als gevolg van door te voeren meta-datering. De projectgroep rapporteert aan de totale groep van betrokkenen bij Collectie Jeugd in Context, waarna besluitvorming plaats vindt.

Ieder onderdeel doorloopt hetzelfde traject dat er als volgt uitziet:

¹⁵ Uit Verslag bijeenkomst Collectie Jeugd in Context, 3 november 2014

¹⁶ Vanaf 1 januari 2015 zijn het SIOB en BNL geïntegreerd in de Koninklijke Bibliotheken

3.4 Activiteitenplan 2015 en planning

Onderstaande activiteiten en planning is bedoeld als leidraad voor het vervolg van Collectie Jeugd in Context. De uitvoering start na vaststelling en besluitvorming door de Koninklijke Bibliotheek, naar verwachting januari 2015. De activiteiten vinden in 2015 plaats. Tijden de bijeenkomsten van de totale projectgroep vindt een tussenrapportage plaats. Die bijeenkomsten vinden plaats in maart, juni en oktober 2015. Deze bijeenkomsten komen niet terug in onderstaande planning.

Activiteitenplan Collectie Jeugd in Context 2015 ¹⁷				
Onderdeel	Activiteiten	Wie	Wanneer	Verwacht resultaat
Metadatering	Inventariseer bestaande relevante systemen van meta-datering bij contentleveranciers, bibliotheekbranche (NBC) en onderwijs (NL LOM en EduRep	Projectgroep Daar waar nodig i.s.m. informatiearchitect BNL	Start februari 2015	Alle betrokken partijen werken volgens gemaakte afspraken en met 1 systeem voor meta-datering
	Stel eisen vast voor meta-datering Collectie Jeugd in Context, zie prototype en infrastructuur			
	Kies voor het systeem van meta-datering passend bij het vastgestelde eisenpakket		Besluitvorming mei 2015	Betere zoekresultaten, stijging in gebruik van de websites, maatwerk, beter zoekgedrag door de doelgroep
	Bepaal wat nodig is om systeem van meta-datering in te voeren en draag zorg voor realisatie daarvan.			
	Maak afspraken over metadatering met betrokken partijen.			
	Vertaal eigen data van de verschillende contentleveranciers naar gekozen meta-datering en voer daar waar nodig extra redactieslag uit.		Vervolg: juni 2015	Besparing in middelen, inzetbaar voor andere zaken.
	Gekozen meta-dateringsysteem is operationeel			
		Gereed: december 2015		

¹⁷ mede gebaseerd op verslag bijeenkomst interne werkgroep Collectie Jeugd in Context, 8 december 2014

Onderdeel	Activiteiten	Wie	Wanneer	Verwacht resultaat
Redactie-voering	Inventariseer de websites die werken met redacties	Projectgroep	Start: februari 2015	Nieuwe organisatie van redactie voor alle betrokken websites passend bij de gezamenlijke visie en doelgroep analyse, waarbij geen sprake is van overlap in activiteiten. Besparing in middelen, inzetbaar voor andere zaken Besparing in middelen, inzetbaar voor andere zaken
	Bepaal de taken en verantwoordelijkheden van bestaande redacties in kader van Collectie Jeugd in Context t.b.v. redactieprotocol	Contentleveranciers	Maart 2015	
	Stel een redactieprotocol vast (vgl. redactieprotocol slavernij in context) met daarin gezamenlijke afspraken t.a.v. redactievoering en uit te voeren activiteiten.		Juni 2015	
	Redactieprotocol is operationeel		Juli 2015	
	Organiseer bijeenkomsten met vertegenwoordigers van redacties waarin toetsing van het redactieprotocol en de voortgang centraal staan.		Maart, juni en oktober	
	Voer n.a.v. vertaling naar gekozen meta-dateringsysteem en het redactieprotocol een redactieslag uit.		Augustus 2015	
	Redactievoering is operationeel		Gereed: december 2014	

Onderdeel	Activiteiten	Wie	Wanneer	Verwacht resultaat
Kennisdeling	Up to date houden website SIOB met de formele goedgekeurde documenten, onderdeel project Collectie Jeugd in Context: http://www.siob.nl/thema/collectie-jeugd-in-context/item2126	Projectgroep	Maart 2015	Kennisdeling via website SIOB en digitaal platform Biebtobieb Domeinspecialisten zijn op de hoogte van stand van zaken en weten waar ze hun kennis up-to-date houden.
	Organiseer i.s.m. Vakberaad Jeugd deskundigheidsbevordering domeinspecialisten jeugd			
	Kennisdeling via het digitaal kennisplatform Bieb2bieb door berichtgeving in eigen open groep Collectie Jeugd in Context		Juni 2015	Betrokkenen CjiC zijn op de hoogte de hoogte van stand van zaken en weten waar ze hun kennis up-to-date houden
	Berichtgeving in Bieb2bieb in open groep Collectie Nederland in Context			
	Organiseer tenminste 3 bijeenkomsten voor de betrokkenen CjiC; kennisdeling binnen projectgroep eventueel via besloten groep Biebtobieb.		Gereed: medio december 2014	
Infrastructuur	Inventariseer het pakket van eisen voor de infrastructuur: 1 url, 1 drempelloze toegang, betrouwbaar etc. Zie prototype en eisen voor lezers met visuele leesbeperking of dyslexie	Projectgroep i.s.m. informatiearchitect	Start: februari 2015	Goed werkende betrouwbare toekomstbestendige infrastructuur passend bij de bibliotheekinfrastructuur 1 drempelloze ingang Toename in gebruik en vindbaarheid
	Toets pakket van eisen aan bestaande infrastructuur; pas waar nodig en mogelijk aan	BNL	Juni 2015	
	Zorg voor aansluiting / koppeling Waas 2.0		Gereed: december 2015	

Bronnenlijst

Boeke, Henk

Dat zoeken we op! Hoe kinderen en jongeren te werk gaan bij het zoeken van informatie. Henk Boeke (Ouders online) en Louis Stiller onder supervisie van Remco Pijpers van Mijn Kind Online/Kennisnet. 2014

Heuvel, Julienne van den

Achttien lees- en mediawijsheidbevorderende websites jeugd: een vergelijking. Julienne van den Heuvel. 2014

Projectplan

Projectplan Collectie Jeugd in Context: SIOB projectbijdrage 2014.

Verslagen

Verslagen expertmeetings en werkbijeenkomsten Collectie Jeugd in Context, toegankelijk via het digitale dossier: <http://www.siob.nl/thema/collectie-jeugd-in-context/item2126>

Bijlage 1: Overzicht betrokkenen december 2014

Naam	Website/content	Organisatie
Ellie van der Meer	4you!	ProBiblio
Vera Schoneveld	www.aangepastlezen.nl en www.superboek.nl	Stichting Aangepast Lezen
Myrna Vossen	BNL: apps	BNL
	BNL: werkstukken en spreekbeurten	
	Leesplein/Jongerenliteratuurplein	
Martijn Nicolaas / Ann	Boekenzoeker	Taalunie
Hubert Slings	Entoen.nu	Entoen.nl
Hennie Borstlap/Martijn Coolen	Jeugdbieb	HKA
Mirjam Pörtzgen-Van der Zee	Leesfeest	
Saskia Kuus	Leeskr8!	G4 bibliotheken
Marlies/Theo de Witte	Lezen voor de Lijst	RUG / dBOS
Nanda Geuzebroek	Makkelijk Lezen Plein	ProBiblio
Rikkert Boonstra	Diverse producten	NBD Bibliion
Ingrid Bon	n.v.t.	Vakberaad Specialisten Jeugd 0-18 jaar
Norma Verheijen	n.v.t.	SIOB
Marleen Wijnen	n.v.t.	Namens SIOB